

Ornata Tadin

Hrvatski državni arhiv
Marulićev trg 21
Zagreb

SPECIJALIZIRANI ARHIVI

UDK 930.253:0/9

Izlaganje sa znanstvenog skupa

Danas smo s jedne strane suočeni s proizvodnjom nepreglednog broja informacija, a s druge, u velikoj mjeri upravo pod zastrašujućim pritiskom količine tih informacija, sa sve većom profesionalizacijom arhivske struke i nastojanjem da se pronađu što djelotvorniji načini za upravljanje i odabir 'pravih' informacija za budućnost. Imajući u vidu ograničenja koja nam nameće sadašnja gospodarska situacija u Hrvatskoj, zatim nestanak društvenoga vlasništva i sve snažniju privatizaciju na svim područjima, bilo bi važno snažnije potaknuti osnivanje ili uređenje specijaliziranih i/ili 'kućnih' arhiva na onim područjima koja arhivska služba sa svojim sadašnjim prostornim i ljudskim kapacitetima ne uspijeva savladati na zadovoljavajući način. Takve se potrebe javljaju na području gospodarstva, zdravstva, znanosti i obrazovanja, javnih medija. To nikako ne bi trebalo značiti slabljenje arhivske mreže i nadzora nad cjelinom arhivskoga gradiva u nastajanju. Specijalizirane arhive treba učiniti sastavnicom jedinstvene mreže arhiva.

Ključne riječi: specijalizirani arhivi, arhivski fondovi, zbirke arhivskoga gradiva

Pojedinci, tvrtke i institucije u načelu su vrlo zadovoljni i ponosni kada se, osobito u trenutku pojedinih važnih obljetnica, uspije pronaći neki zanimljiv i vrijedan podatak vezan uz povijest njihovoga postojanja i djelovanja. Usredotočeni na svakodnevicu i/ili pritisnuti različitim materijalnim, povijesnim i političkim okolnosti-

ma svi oni, naime, često zanemaruju svoju prošlost i gradivo koje o toj prošlosti može svjedočiti.

Možda je isuviše banalna, no ipak istovremeno nezaobilazna činjenica da je, pored svih postojećih zakona i propisa, a ponekad i unatoč dobre volje da se određeno gradivo sačuva, ekonomski faktor najčešće odlučujući i presudan. Često mnogo toga također ovisi i o svijesti i zalaganju pojedinaca, kako kod nadležne državne uprave tako i kod samih stvaratelja, no ukoliko se oslanjamo na pojedinca, ne možemo govoriti o sustavnoj zaštiti arhivskoga gradiva i dobro organiziranoj arhivskoj službi.

Danas smo s jedne strane suočeni s proizvodnjom nepreglednog broja informacija, a s druge, u velikoj mjeri upravo pod zastrašujućim pritiskom količine tih informacija, sa sve većom profesionalizacijom arhivske struke i nastojanjem da se pronađu što djelotvorniji načini za upravljanje i odabir 'pravih' informacija za budućnost.

To se nastojanje rukovodi s nekoliko čimbenika: traže se što objektivniji kriteriji vrednovanja i odabiranja gradiva, ali se istovremeno traži i što ekonomičniji način da se budućim generacijama osigura što potpunija informacija o svim područjima čovjekova života i djelovanja, od lokalne razine, pa sve do globalne svjetske zajednice. I u traženju te 'mjere', tj. odgovora na to koji je to 'dovoljan' broj vrijednih zapisa što ga treba sačuvati, rezultat često ovisi o tome koji je od ta dva čimbenika snažniji.

Stoga je i kada se govori o specijaliziranim arhivima potrebno istaknuti koliko je važno da se primjereno vrednuje uloga arhivske službe u društvu i da joj se osigura sustavno, organizirano i kvalitetno djelovanje.

Kakva je uloga i mjesto specijaliziranih arhiva u današnjem ekonomskom i informacijskom okruženju?

Prije svega, u nas i u svijetu tradicija specijaliziranih arhiva nije podjednaka: na to su utjecali kako različiti povijesni tijek i uvjeti razvoja arhivske službe, tako i različite nacionalne tradicije, a ponekad i neke slučajnosti.

Općenito bismo mogli reći da razlikujemo dva tipa specijaliziranih arhiva: "kućne" (*in-house*), dakle one gdje se kod stvaratelja ujedno nalazi i cjelokupno arhivsko gradivo nastalo njegovom redovnom djelatnošću, i specijalizirane arhive kao zasebne institucije.

U praksi se javljaju najrazličitiji slučajevi. Zemlje koje su se razvijale u okviru kapitalističke ekonomije razvile su različite vrste specijaliziranih arhiva u 'zoni' privatnoga arhivskoga gradiva, kako *in-house archive*, tako i one koji se bave prikupljanjem arhivskoga gradiva iz različitih izvora i od različitih stvaratelja. U jednoj i u drugoj kategoriji nalazimo gospodarske arhive, arhive banaka, sveučilišne arhive, arhive bolnica, arhive s područja arhitekture, arhive političkih stranaka, arhive sin-

dikata i različitih profesionalnih udruženja, filmske arhive, audiovizualne arhive, arhive novinskih kuća, dok posvuda prisutni crkveni arhivi predstavljaju zasebnu kategoriju. Za zapadnoeuropske, a osobito za anglosaksonske zemlje, karakteristično je da je jedan dio specijaliziranih arhiva zapravo nastao ili i dalje funkcionira u okviru biblioteka i muzeja i to naprosto zbog toga, što se je, kao i u Hrvatskoj, 'mreža' biblioteka i muzeja počela razvijati znatno ranije negoli samostalna institucija arhiva i arhivska služba (nerijetko su pritom spomenute institucije znale istovremeno zanemariti vlastite pismohrane).

Međutim, u tim zemljama na području javnih arhiva također nalazimo neke oblike specijaliziranih arhiva: diplomatski arhivi (arhivi ministarstava vanjskih poslova), parlamentarni arhivi, predsjednički arhivi i biblioteke, posebno karakteristični za SAD, vojni arhivi (arhivi pojedinih rodova vojske).

Kod istočnoeuropskih zemalja često se pak javlja pojam 'literarnih arhiva', koji se bave prikupljanjem arhivskoga gradiva vezanog uz književnike, književne organizacije, udruge i institucije.

Ta se raznolikost specijaliziranih arhiva odražava danas i u organizaciji Međunarodnog arhivskog vijeća, tj. preko njegovih sekcija, čiji se broj povećava. Tako danas imamo sekciju crkvenih arhiva i arhiva vjerskih zajednica, sekciju gospodarskih arhiva, sekciju općinskih arhiva, sekciju arhiva parlamenata i političkih stranaka, sekciju arhiva sveučilišta i znanstvenoistraživačkih institucija, sekciju arhivista pri međunarodnim organizacijama, te privremenu sekciju arhiva s područja arhitekture i privremenu sekciju vojnih arhiva¹, a Generalna skupština MAV-a u Pekingu 1996. odobrila je također da se razmotri osnivanje sekcije sportskih arhiva, te sekcije audiovizualnih arhiva.²

"Specijalni arhivi", kako ih doslovno spominje stari Opći zakon o državnim arhivima (Službeni list 12/1950, čl. 3)³ u Hrvatskoj nisu zaživjeli, međutim, u nas postoje, a najčešće su i dostupni, bez obzira na to jesu li službeno potvrđeni temeljem

¹ Web stranica Međunarodnog arhivskog vijeća: <http://www.ica.org>.

² Bienvenue au CIA, version française établie par Philippe Charon de la brochure originale en langue anglaise *Welcome to ICA* version 1.1 – décembre 1996, 13.

³ "Pojedine državne ustanove i društvene organizacije mogu imati specijalne arhive u kojima će prikupljati i čuvati povijesno-arhivski materijal nastao u njihovom radu. Odluku o ustanovljenju i okviru rada ovih arhiva donosi vlada FNRJ, odnosno vlada narodne republike. / Akademije nauka, univerziteta, muzeji, naučni instituti i druge naučne i kulturne ustanove mogu imati zbirke povijesno-arhivskog materijala. Ove ustanove dužne su dostavljati nadležnim državnim arhivima sumarni popis povijesno-arhivskog materijala koji se kod njih nalazi. Ustanovljenje i opseg tih zbirki propisuje Ministar za nauku i kulturu FNRJ, odnosno ministar ili predsjednik komiteta narodne republike nadležnog za pitanja nauke i kulture." Arhivi i arhivsko gradivo. Zbirka pravnih propisa 1828-1997. (ur. M. Raštić), Hrvatski državni arhiv, Zagreb 1997, 89.

Zakona o zaštiti arhivskoga gradiva i arhivima iz 1962. (NN 41/1962)⁴ i iz kasnijih godina, kao zbirke arhivskoga gradiva ili arhivski odjeli unutar neke druge institucije, npr. biblioteke, muzeja, akademije, biskupije, župe. Tako u pregledu fondova za područje Republike Hrvatske, objavljenom 1984. godine, koji je obuhvatio i arhivsko gradivo koje se čuva izvan mreže od trinaest arhivskih ustanova (koju imamo i danas, uvećanu odnedavno za područni arhiv u Gospiću), nalazimo podatak da se izvan mreže arhiva čuvalo samo nešto manje od polovice arhivskih fondova i zbirki koji su se čuvali u arhivima (tj. 2.237 : 5.543 fondova i zbirki), premda, dakako, po ukupnoj količini gradiva taj omjer nije podudaran, tj. gradivo koje se čuvalo u područnim arhivima količinski znatno premašuje ono koje se čuvalo izvan mreže arhiva (56.223 d/m : 6.564 d/m)⁵. Ustanove koje pored arhiva čuvaju arhivsko gradivo, svrstane su u tome Pregledu u nekoliko skupina: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) s njenim odjelima, razredima i zavodima, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Znanstvene biblioteke, Centri, instituti i zavodi, Muzeji te Vjerske zajednice, a najveći broj arhivskih fondova i zbirki izvan spomenute mreže arhiva evidentiran je upravo kod vjerskih zajednica (ukupno 474 arhivska fonda i zbirke, dakle nešto više od 20%).

Do takve situacije doveo je niz povijesnih okolnosti, a između ostaloga i već spomenuti fenomen da se arhivska služba pojavljuje i zakonski uređuje nakon što su muzeji i biblioteke već neko vrijeme obavljali također ulogu čuvara i sakupljača pisane baštine, a mreža arhiva koja je prekrila i stavila pod stručni nadzor cjelokupni hrvatski teritorij, uspostavlja se tek nakon Drugog svjetskog rata.

Nakon rata primijećeni su veliki nedostaci i nemar u čuvanju arhivskoga gradiva, pa su u tom smislu bile izdane i dvije preporuke: Preporuka o čuvanju i zaštiti arhivsko-registrature građe u privrednim organizacijama (Savjet za kulturu NR Hrvatske, br. 1695/3-1961 od 25. srpnja 1961), gdje se, među ostalim, kaže "Zbog ovako teškog stanja arhivske građe u privrednim organizacijama bilo je i mišljenja da se osnuju posebne arhivske ustanove za zaštitu i čuvanje arhivske građe privrednih organizacija. Međutim, Arhivski savjet i Savjet za kulturu NR Hrvatske zaključili su da nema potrebe da se stvaraju specijalni arhivi za arhivsku građu iz privrednih organizacija, već da o toj građi treba da vode brigu i nadzor postojeće arhivske ustanove, s time da im se pruži pomoć za stvaranje boljih materijalnih uvjeta (spremišta, police i sl.) i od nadležnih narodnih odbora i od samih privrednih organizaci-

⁴ Čl. 14: "Arhivska građa čuva se u arhivima. ... Izuzetno arhivska građa može se čuvati kao zbirka arhivske građe i kod drugih državnih organa, ustanova i organizacija s odobrenjem Savjeta za kulturu. ...", Arhivi i arhivsko gradivo ..., 127.

⁵ Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ – SR Hrvatska, Savez arhivskih radnika Jugoslavije, Beograd 1984, 26-27.

ja."⁶, i "Preporuka o zaštiti i čuvanju arhivsko-registraturne građe u političkim i društvenim organizacijama" (Savjet za kulturu NR Hrvatske, br. 4274/1-1961 od 11. prosinca 1961), gdje se, među ostalim, kaže: "Arhivska se građa uništava, prisvaja, veoma često loše smještava, nalazi se i po stanovima funkcionera, a u pravilu je ili potpuno nesređena, ili neznatno sređena. Ima i takvih primjera na područjima pojedinih kotareva, da je upravo 50% od anketiranih društvenih organizacija uništilo svoje arhive."⁷ Godine 1962. donesen je Pravilnik o registraciji arhiva i evidenciji zbirki arhivske građe (NN 50/1962), gdje je navedeno koje akte mora pribaviti osnivač zbirke, odnosno koje sve elemente mora sadržavati prijava za upis zbirke u Knjigu evidencije zbirki arhivske građe, što ju prema spomenutom Pravilniku vodi Sekretarijat Savjeta za kulturu NR Hrvatske. Godine 1967. izdano je Uputstvo o vođenju evidencije arhiva i zbirki arhivske građe (NN 12/1967, od 27. ožujka 1967), prema kojem je vođenje evidencije arhiva i zbirki arhivskog gradiva stavljeno u nadležnost Arhiva Hrvatske (danas Hrvatskog državnog arhiva), i gdje je u točki 13 detaljno navedeno koje se arhivsko gradivo može čuvati u zbirki arhivske građe.⁸ Pojam zbirke arhivskoga gradiva zadržao se kroz sve ranije hrvatske Zakone o zaštiti arhivske građe i arhivima (iz 1962, 1965. i 1978), dok se u najnovijem Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima, izrijekom spominju specijalizirani arhivi (NN 105/1997).

Među ranije navedenim institucijama samo fondovi i zbirke koji se čuvaju pri Hrvatskom školskom muzeju te pri Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu, kao i "Arhivska zbirka Ejnara Dyggvea", koja se danas čuva pri Upravi za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH – Konzervatorski odjel u Splitu (a ranije pri Urbanističkom birou Split odnosno Urbanističkom zavodu za Dalmaciju u Splitu), smatraju se i službeno 'zbirkama arhivske građe'.⁹

Jedan novi pregled arhivskih fondova i zbirki za Republiku Hrvatsku svakako bi upotpunio sliku, kako količinski tako i u odnosu na neke institucije koje se u postojećem pregledu fondova još ne spominju.

⁶ Arhivi i arhivsko gradivo. ..., 119.

⁷ Arhivi i arhivsko gradivo. ... , 122.

⁸ "U zbirci se može čuvati arhivska građa: a) koja je imaocu zbirke prema organizaciji njegovog stručnog i naučnog rada stalno potrebna za obavljanje toga rada u okviru njegove osnovne djelatnosti; b) koja je dio spomeničke cjeline naročitog značenja pohranjene kod imaoca zbirke; c) za koju je propisima predviđeno da je imalac može povjeriti drugoj zainteresiranoj organizaciji radi čuvanja, proučavanja i upotrebe (član 13, stav 4 Zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima – prečišćeni tekst); d) koja nije dio arhivske ili registraturne cjeline (fonda) pohranjene izvan zbirke." Arhivi i arhivsko gradivo. ..., 183-186.

⁹ U "Knjizi evidencije zbirki arhivske građe" koja se čuva u Hrvatskom državnom arhivu uvedeni su pod br. 1 Zbirka arhivske građe Hrvatskog školskog muzeja u Zagrebu", pod br. 2 "Arhivska zbirka Dyggve", te kao posljednja pod br. 3 "Zbirka arhivske građe Hrvatskog glazbenog zavoda".

Tako možemo reći da se u poslijeratnoj Hrvatskoj stjecajem okolnosti razvilo nekoliko specijaliziranih 'kućnih' (*in-house*) arhiva, kao što je npr. arhiv Hrvatskog radija i Hrvatske televizije i sl., dok neki potencijalni specijalizirani arhivi još uvijek čekaju snažniju inicijativu kako iz vlastite sredine, tako i od strane središnje državne uprave, a i od same arhivske službe (kao npr. Sveučilišni arhiv).

Naime, problemi prostora te obrazovanja i zapošljavanja profesionalnih kadrova u arhivskoj struci, kako u arhivima tako i u pismohranama, stvorili su u Hrvatskoj nepremostive probleme u savladavanju velikih količina dozreloga arhivskoga gradiva već i u samome sektoru uprave, tako da su pojedini stvaratelji iz drugih područja djelatnosti, pa tako i snažni gospodarski, zdravstveni, znanstveni i sveučilišni subjekti ostajali dobrim dijelom na rubu sustavne brige od strane arhivske službe, te su neki od njih, dobrim dijelom iz vlastitih praktičnih potreba, više ili manje uspješno 'odnjegovali' svoje vlastite 'kućne' arhive (kao npr. Hrvatske željeznice, Hrvatska pošta i telekomunikacije), koji ipak na taj način ostaju izvan domašaja šire korisničke populacije.

Jedna od specifičnosti u Hrvatskoj jest ta, da se jedan specijalni arhiv, koji u većini zemalja djeluje kao samostalna arhivska institucija, razvio unutar i na poticaj Hrvatskog državnog arhiva (1979, a na temelju odredbi Zakona o kinematografiji SR Hrvatske iz 1976. /NN 29/1976/, po kojima u djelokrug arhivske službe spada i briga za nacionalno filmsko gradivo), a to je hrvatski filmski arhiv, tj. Hrvatska kinoteka, koja i danas djeluje u sastavu Hrvatskog državnog arhiva.

Činjenica je da je arhivska služba danas u Hrvatskoj, uz kronični nedostatak profesionalnih kadrova u pismohranama, te s obzirom na nastajanje sve veće količine zapisa na novim medijima, u velikoj mjeri apsorbirana samom brigom za gradivo nastalo djelovanjem državne uprave.

Stoga bi, imajući u vidu ograničenja koja nam nameće sadašnja gospodarska situacija u Hrvatskoj, zatim nestanak društvenoga vlasništva i sve snažnija privatizacija na svim područjima, zbog svega toga bilo važno snažnije potaknuti osnivanje ili uređenje specijaliziranih i/ili *in-house* arhiva na onim područjima koja arhivska služba, sa svojim sadašnjim prostornim i ljudskim kapacitetima, ne uspijeva savladati na zadovoljavajući način. Takve se potrebe javljaju na području gospodarstva, zdravstva, znanosti i obrazovanja, javnih medija. To nikako ne bi trebalo značiti slabljenje arhivske mreže i nadzora nad cjelinom arhivskoga gradiva u nastajanju. Specijalizirane arhive treba učiniti sastavnicom jedinstvene mreže arhiva. Briga društva kojemu nedostaju sredstva da arhivsku službu prostorno i stručno adekvatno osposobi, morala bi se iskazati u stimuliranju, tj. različitim poreznim i drugim olakšicama za one stvaratelje, koji samostalno ili udruženo ulažu sredstva za unapređenje svoje pismohrane i/ili fundusa različitih drugih (audiovizualnih i sl.) zapisa nastalih kao izravan proizvod vlastite djelatnosti i spremni su, uz odobrenje matične arhiv-

ske službe, uložiti u odgovarajuće uređenje vlastitoga arhiva, u skladu sa standardima i zahtjevima struke.

Konačno, za takav pristup daje mogućnost Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997), gdje se u nekoliko zakonskih članaka spominju specijalizirani arhivi i uvjeti za njihovo osnivanje.¹⁰

Ipak, nužan preduvjet za to je prije svega uvažavanje arhivske struke na razini društva, kako bi se osigurali primjereni uvjeti da se odgovarajućim kvalitetnim odgojem stručnih kadrova sama struka i arhivska služba u cjelini osnaži te tako uspostavi kvalitetnija suradnja između stvratatelja i arhiva. Jedino će se na taj način struka moći intenzivnije i efikasnije usmjeriti na savladavanje suvremenih problema i tako odgovoriti svome povijesnome zadatku.

Izvori i literatura:

1. Arhivi i arhivsko gradivo. Zbirka pravnih propisa 1828-1997. (priredio: Marijan Rastić), Hrvatski državni arhiv, Zagreb 1997.
2. Arhivski fondovi i zbirke u SFRJ – SR Hrvatska (redaktor toma za SR Hrvatsku: Josip Kolanović), Savez arhivskih radnika Jugoslavije, Beograd 1984.
3. Archival Legislation 1981-1994, *ARCHIVUM*, International Review on Archives published by the ICA/CIA, vol. XL/1995, XLI/1996.
4. Archives municipales et patrimoine industriel. Actes du colloque de la Section des archivistes municipaux de l'Association des archivistes français, Elbeuf, 25, 26 et 27 mai 1994, *La Gazette des archives*, Revue trimestrielle de l'Association des Archivistes Français, n° 168/1995.
5. Les archives des architectes, *La Gazette des archives*, Revue de l'Association des Archivistes Français, n°s 190-191/2000.
6. Bienvenue au CIA, version française établie par Philippe Charon de la brochure originale en langue anglaise *Welcome to ICA* version 1.1- décembre 1996; v. također web stranicu Međunarodnog arhivskog vijeća: <http://www.ica.org>

¹⁰ Npr. Poglavlje IV.:

čl. 39, stavak 3. Određene poslove arhivske službe mogu, kao ustanove, obavljati specijalizirani arhivi i privatni arhivi, na način uređen ovim Zakonom i drugim propisima;

čl. 42. Specijalizirani arhivi i privatni arhivi (sveučilišni arhivi, gospodarski arhivi, arhivi vjerskih zajednica, arhivi banaka i dr.) mogu prikupljati i čuvati arhivsko i registraturno gradivo nastalo radom svojih osnivača i drugih domaćih pravnih i fizičkih osoba.

Specijalizirani arhivi koji se osnivaju za zaštitu, obradu i korištenje javnog arhivskog i registraturnoga gradiva, mogu se osnovati na temelju pribavljene suglasnosti i rješenja o razgraničenju nadležnosti s arhivima iz članka 39, stavka 2 ovoga Zakona, što ga izdaje ministar kulture.

čl. 49, stavak 5: Specijalizirane i privatne arhive mogu osnovati domaće pravne i fizičke osobe.

čl. 50, stavak 2: Rješenje o postojanju uvjeta za osnivanje arhiva jedinica lokalne samouprave i uprave, te specijaliziranih i privatnih arhiva, donosi Ministarstvo kulture, i dr.

7. L'expérience québécoise, *Archives*, Association des archivistes du Québec, Volume 24, Numéros 1-2, 1992.
8. Keeping Archives (ed.: Judith Ellis). Second edition, D. W. Thorpe in association with the Australian Society of Archivists, 1993.
9. Managing Public Sector Records: A Study Programme. Managing Hospital Records. Principal Author Geoffrey Yeo, International Records Management Trust, Version 1/1999, London 1999.
10. Priručnik iz arhivistike (gl. urednik: Bernard Stulli), Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, Zagreb 1977.
11. Le réseau des archives d'architecture en France. *Colonnes*, Revue trimestrielle de liaison et d'information du réseau des archives d'architecture du XXe siècle publié par l'Institut Français d'architecture, Numéro 5: juin 1992.
12. Cox, Richard J., Managing Institutional Archives, The Greenwood Library Management Collection, Greenwood Press, New York – Westport, Connecticut – London, 1992.
13. Guérin-Brot, Isabelle, Les archives des entreprises. Conseils pratiques d'organisation. Archives Nationales, Paris 1989.
14. Schellenberg, T.R., The Management of Archives, Columbia University Press, New York 1965.

Summary

SPECIALIZED ARCHIVES

Specialized archives. What is meant by the term "special(ised) archives"? What is the position and the role of specialised archives towards the archival service in one country?

To what extent is the existence of specialised archives the result of tradition or perhaps different historical elements or circumstances, and how much their existence reflects real needs of specific categories of creators or of specific categories of users? Has the position of specialized archives in different countries been legally regulated and if so, in what way? What is the actual situation in Croatia?

Are specialized archives subject to, and do they aim to meet the same modern standards imposed by the development of the archival profession, on the level of preservation of archival material as well as on the production of finding aids? What is the archival education of the staff working in specialised archives, is there any professional co-operation with other members of the archival community and are they considered part of this community?

Are there some differences between specialized archives and, what are they based on; how much financial means allow specialized archives to take care in appropriate way of protection of the archival material, and/or of the needs of the users?

And finally, does the existence of specialized archives mean the marginalization of certain types of archival material in comparison with the archival material conserved by the 'regular' archival service, or their existence is reflecting the efforts to assure for certain types of archival material one more appropriate treatment and conservation, and in the same time a better quality of service for certain categories of users.

Keywords: *specialized archives, archival fonds, collections of archival records*

